

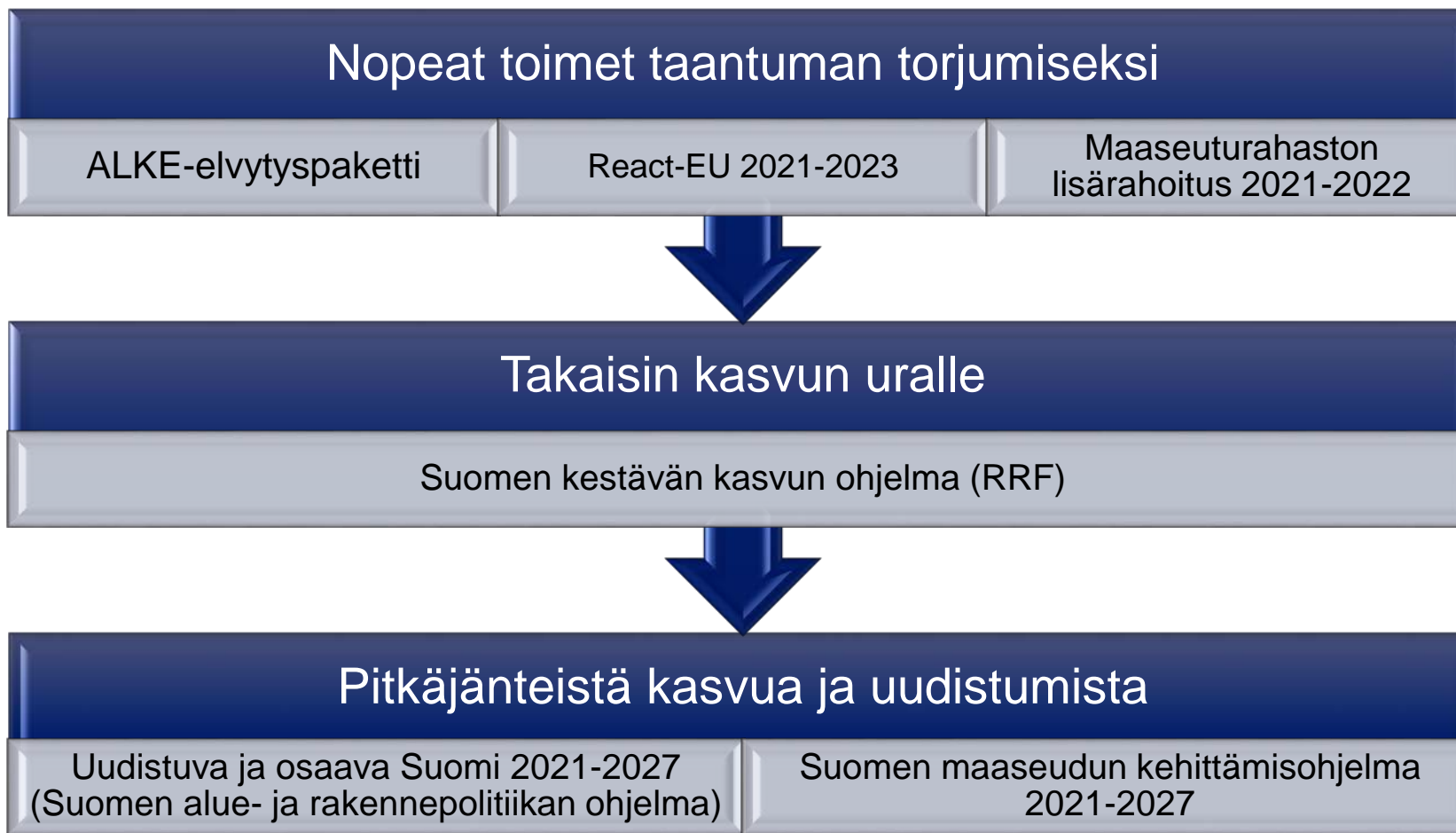
Nopeat toimet taantumien torjumiseksi

Ohjelmakauden vaihteen rahoitusinfo Kainuun toimijoille

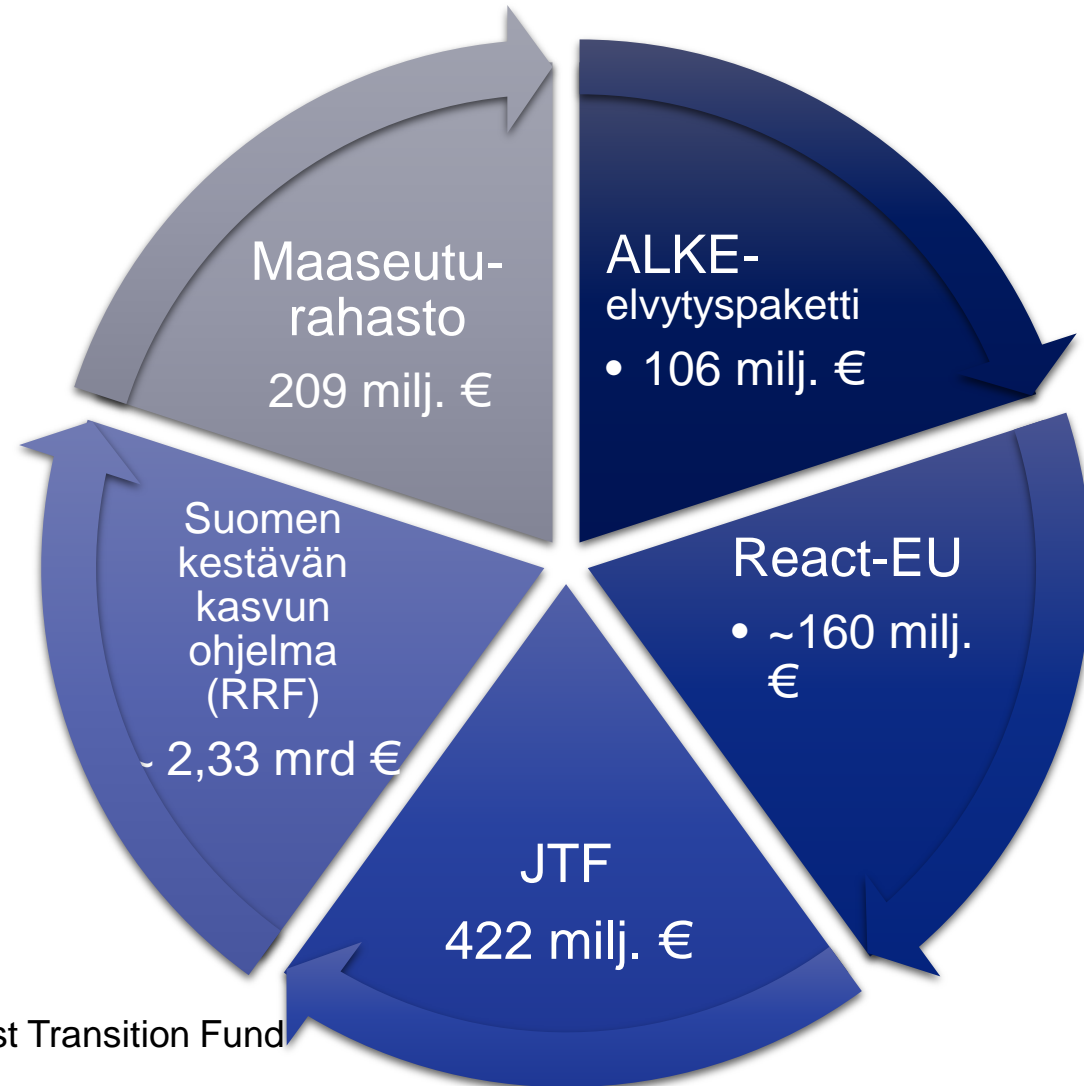
Webinaari 17.12.2020

Paula Karppinen

Aluekehittämisen elvytysvälineet ja niiden roolit

Aluekehittämisen keskeiset elvytysvälineet

ALKE = Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman määräraha

REACT-EU = Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe

Sisältää vain EU-rahoitusosuuden pl. ALKE-elvytyspaketti, joka sisältää Eu+valtio

RRF = Recovery and Resilience Facility

EU:n elvytyspakettiin kuuluu lisäksi Horisontti, InvestEU, RescEU, jotka ovat komission hallinnoimia ohjelmia

JTF = Just Transition Fund

ALKE- elvytyspaketti

- Alueiden kehittämisen korona-elvytyspaketista alueellisten selviytymissuunnitelmien toimeenpanoon kohdennettava rahoitus
- Tarkoitus saada **liikkeelle elvytys- ja jälleenrakennustoimet nopeasti ja aluelähtöisesti** sekä yhteen sovittaa käynnistettäviä toimenpiteitä kokonaisuuteen.
 - 32.30.40 Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen 17 milj. €
 - 32.30.42 Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen 25 milj. €
 - 32.30.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio politiikan ohjelmiin 64 milj.€
 - 32.30.51 Julkiset työvoimapalvelut
- Rahoitus kohdistetaan kaikille alueille painottaen niitä **alueita, jotka ovat eniten kärsineet koronakriisistä** sekä äkillisistä rakennemuutoksista.
- Varojen kohdentamisessa on hyödynnetty laadittua ”koronakriteeristöä” sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja kansallisten yritystukien käytöstä tehtyjä korona-elvytyksen tarve-esityksiä.
- Elvytyspaketin määrärahoihin rahoitettavat hankkeet voivat liittyä esimerkiksi yritysten liiketoiminnan ja toimintaympäristön kehittämiseen
 - uusien arvoketjujen ja liiketoimintaekosysteemien luomiseen,
 - TKI-toimintaan
 - nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn,
 - työvoiman kohtaantoon tai osaamisen kehittämiseen.
- **Kainuun saanto: EAKR ELY yritystuet 868 000 e, ESR 190 000 e ja Kainuun liitto AKKE –raha 308 000 e**
- Muita: ESR:n valtakunnalliset teemat 806 000 e, Alueiden matkailuelinkeinon elpymisen hankekokonaisuus: Etelä-Savon maakuntaliitto 1 625 000 e, Varsinais-Suomen liitto 2 375 000 e, Pohjoisen matkailua ylläpitävien investointien rahoittaminen: Lapin liitto 5 000 000 e

ALKE-elvytyspaketin eli jakokriteerit - tilastoaineiston perusteella tehty arvio

Aluetalous

- BKT €/as.
- viennin arvo
- Työllisyysaste
- Työttömyysaste
- Yritystiheys
- Kasvuyritysten osuus
- T&K-menot /BKT
- Valtion työpaikkojen osuus
- Työikäisten osuus

Koronaresilienssi

- Riskialttiiden työpaikkojen osuus
- Korkeakoulutettujen osuus
- Teollisuuden osuus liikevaihdosta
- Yritysrakenteen monipuolisuus
- Yritysperstanta
- Elinkeinoelämän t&K-panostukset
- Nordregio: Regional Potential Index
- Työsuhteiden pysyvyys

Koronavaikutukset

- Työttömien osuus
- Työttömien määrän muutos
- Työllisyysaste
- Irtisanottujen osuus henkilöstöstä

REACT-EU:n valmistelu ja toimenpiteiden sisällöt

Rakennerahastojen koulutukselliset pikkujoulut
14.12.2020 Teams

Helinä Yli-Knuutila, Harri Ahlgren,
Sirpa Hautala, Sirpa Liljeström,
Työ- ja elinkeinoministeriö

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Mikä REACT-EU?

- 🌀 Lisämäärärahat kauden 2014-2020 rakennerahastoihin = REACT-EU (*“Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe”*) eli koheesion elvytysapu alueille
- 🌀 Keskeistä käytön nopeus ja COVID-19-kriisiin vastaaminen; nykyisten ohjelmien hyödyntäminen
- 🌀 Tuetaan *“vahinkojen korjaamista alueilla, joiden talous ja työllisyys ovat kärsineet erityisen paljon”*
- 🌀 Luodaan pohjaa *“talouden vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä tukevalle elpymiselle”*

Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -ohjelman ohjelmanmuutos: REACT-EU -lisärahoitus

- 🌀 Suomi saa koronapandemian vaikutusten hoitoon vuosille **2021 – 2023** REACT-EU- rahoitusta arviolta 160 milj. euroa , joka on valtion vastinrahoituksen kanssa on noin **280 milj.** euroa
- 🌀 EU-rahoitus irrotetaan Suomelle kahdessa erässä viimeisimpien tilastotietojen pohjalta
- 🌀 REACT-EU –rahoitus on vuodelle **2021** yhteensä **211,8 milj.** euroa (pl. tekninen tuki), josta EU:n osuus 121,0 milj. euroa
- 🌀 Nyt tehtävä ohjelmanmuutos koskee REACT-EU-rahoituksen ensimmäistä erää
- 🌀 Vuoden kuluttua tehdään ohjelmanmuutos, toisen erän REACT-EU- rahoitusta
 - EAKR:n julkinen kehys kasvaa 10,0 % ja ESR:n 6,4 % v. 2021
 - Koko ohjelman julkinen kehys kasvaa 8,6 % v. 2021

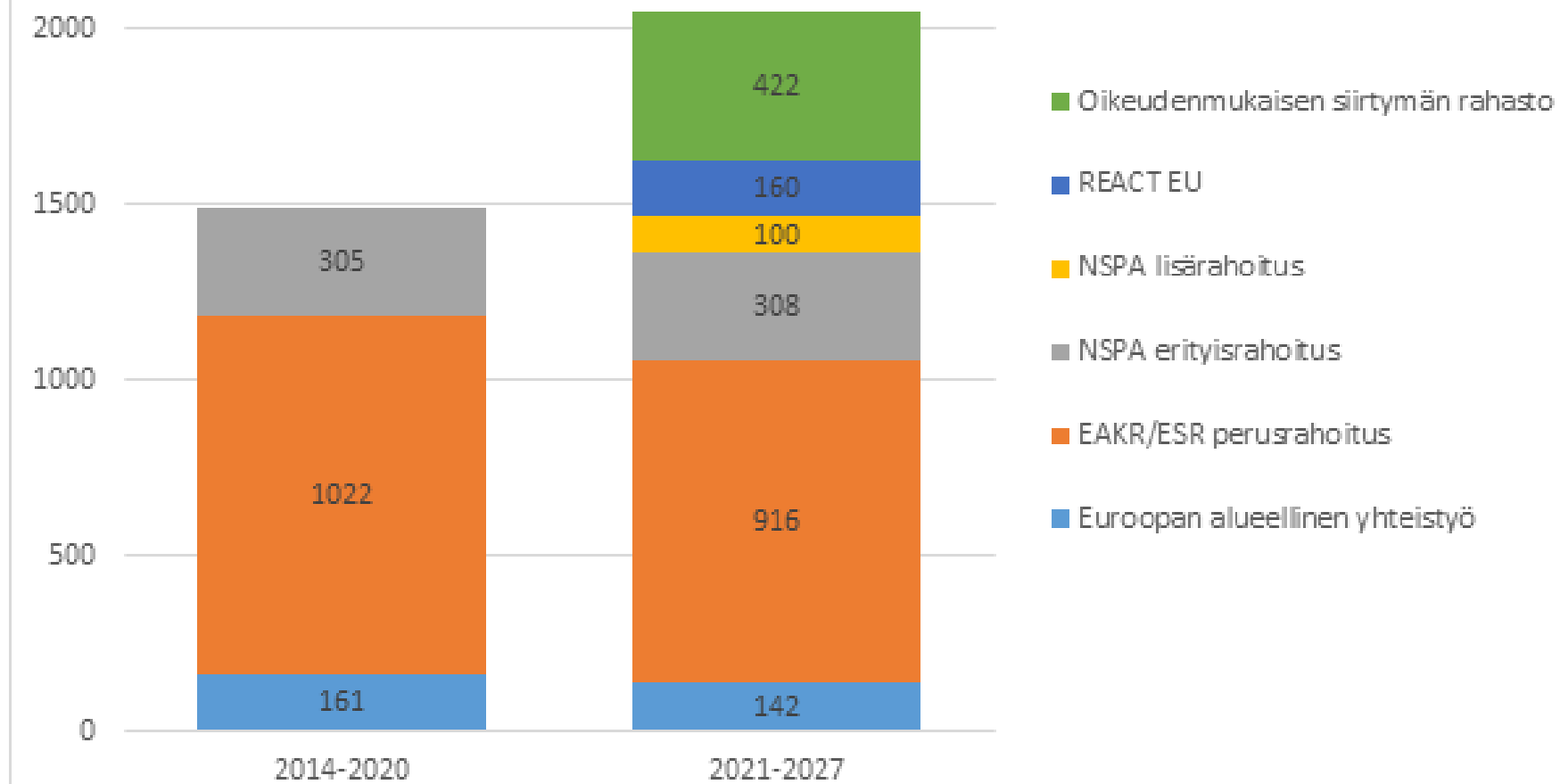
Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Alue ja rakennepolitiikan EU-saannot, miljoonaa euroa

REACT-EU EAKR

148,3 milj.

Pk-yritystoiminnan vahvistaminen erityisesti digitalisaation ja vihreän talouden näkökulmasta 89,0 milj. €

- tuetaan koronakriisistä kärsiviä pk-yrityksiä (esim. palvelu-aloista matkailu, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut) kehittämään ja uudistamaan palveluja ja tuotteita tavoittamaan nykyisiä ja uusia asiakasryhmiä
- tuetaan teollisuuden alan pk-yrityksiä erityisesti vähähiilisten ja kiertotaloutta edistävien tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittämisessä, kaupallistamisessa ja kansainvälistymisessä sekä uuden teknologian käyttöönotossa huomioiden tuotteiden koko elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset
- tuetaan pk-yritysten kyberturvallisuuden kehittämistä sekä digitaalisuuden hyödyntämistä yrityksen toiminnassa (erilaiset data-pohjaiset ratkaisut kuten big data, analyysityökalut, tekoäly)
- tuetaan markkinaosaamisen sekä vientiä mahdollistavien verkostojen ja yritysekosysteemien kehittämistä
- tuetaan hyvinvointi-, sosiaali- ja terveystalouden pk-yrityksiä tuotteiden ja palveluiden nopeassa kehittämisessä, digitalisaation hyödyntämisessä sekä systemaattisessa kliinisessä testaamisessa ja validoinnissa

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta 59,3 milj. €

- vauhditetaan yritysten, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin digitalisaatiota ja tuotteiden, palveluprosessien ja palveluiden kehittämistä erityisesti koronapandemiasta toipumisen näkökulmasta (ml. saavutettavat ja helppokäyttöiset palvelut ja digitaaliset laitteet)
- edistetään teollista digitalisaatiota
- edistetään vihreään kasvuun, luonnonvarojen kestäväan käyttöön sekä kestäväan teknologiaan ja kiertotalouteen liittyvää elinkeino- ja osaamislähtöistä TKI-toimintaa
- kehitetään välineitä ja työkaluja julkisten hankintojen hyödyntämiseksi kehittämisen työkaluna sekä uuden liiketoiminnan ja innovaatioiden kaupallistamisessa
- kehitetään elinkaariajatteluun ja systeemiseen muutokseen liittyvää TKI- ja liiketoimintaa
- tuetaan kestävien liikennejärjestelmien ja liikkumisen digitalisaation kehittämistä
- tuetaan terveydenhoidon uusien tuotteiden ja innovaatioiden nopeaa kehittämistä ja validointia myös kansainvälistä yhteistyötä vahvistamalla

Pk-yritystoiminnan vahvistaminen erityisesti **digitalisaation ja vihreän talouden näkökulmasta**: Kohderyhmät, tuensaajat ja erityiset valintaperusteet

Kohderyhmät: pk-yritykset

Tuensaajat: yritykset, yritysryhmät ja -verkostot, elinkeinojen kehittämisorganisaatiot, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, järjestöt, kunnat ja muut julkisyhteisöt

Erityiset valintaperusteet:

- Hankkeella tuetaan koronapandemiasta kärsivien yritysten uudistumista ja kehittymistä.
- Hankkeessa kehitetään ja uudistetaan liiketoimintamalleja ja –prosesseja, palveluja ja tuotteita ja/tai pyritään tavoittamaan uusia asiakasryhmiä.
- Hanke luo valmiuksia uusien ratkaisujen kaupalliseen hyödyntämiseen.
- Hanke tukee vähähiilisten ja kiertotaloutta edistävien liiketoimintojen ja prosessien kehittämistä.
- Hanke edistää kasvua ja työllisyyttä.
- Hanke tukee pk-yritysten tiivistä yhteistyötä tutkimus-, koulutus- tai kehittämisorganisaatioiden kanssa.
- Hanke edistää kyberturvallisuutta ja digitaalisuuden hyödyntämistä pk-yritysten toiminnassa.
- Hanke tukee hyvinvointi-, sosiaali- ja terveystalouden pk-yrityksiä tuotteiden ja palvelujen kehittämisprosessissa.
- Hanke tukee energia- tai materiaalitehokkuuden lisäämiseen liittyvää TKI-toimintaa uusien tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi ja kaupallistamiseksi.
- Hanke tukee alueellisia materiaali- ja energiavirtojen hyödyntämistä koskevia verkostoja ja yhteistyömuotoja.
- Hanke tukee älykästä erikoistumista yhdistämällä uudella tavalla eri osaamisalueita.

- Hanke tukee sukupuolten välistä tasa-arvoa.
- Hanke tukee yhdenvertaisuutta.
- Hanke tukee kestävä kehityksen periaatteita.
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti **digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta:** Kohderyhmät, tuensaajat ja erityiset valintaperusteet

Kohderyhmät: yritykset, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, kunnat, kuntayhtymät, julkinen sektori, kolmas sektori

Tuensaajat: tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, yritykset ja yritysryhmät, elinkeinojen kehittämisorganisaatiot, julkisomisteiset teknologia- ja osaamiskeskukset, kunnat ja muut julkisyhteisöt, yhdistykset, järjestöt, säätiöt ja osuuskunnat

Erityiset valintaperusteet:

- Hanke edistää digitalisaatiota erityisesti koronapandemiasta toipumisen näkökulmasta.
- Hanke tukee elinkaariajatteluun, vihreään kasvuun, luonnonvarojen kestävään käyttöön sekä kestävään teknologiaan ja kiertotalouteen liittyvää elinkeino- ja osaamislähtöistä TKI-toimintaa.
- Hanke tukee yritysten ja tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden yhteistyötä kumppanuudessa.
- Hanke kehittää julkisten hankintojen hyödyntämistä kehittämisen työkaluna.
- Hanke tukee kestävien liikennejärjestelmien ja liikkumisen digitalisaation kehittämistä.
- Hanke edistää terveydenhoidon uusien tuotteiden ja innovaatioiden nopeaa kehittämistä ja validointia ml. kansainvälinen yhteistyö.
- Hanke edistää kasvuhakuista ja työllistävää yritystoimintaa
- Hanke edistää pk-yritysten yhteistyötä ja verkottumista.
- Hanke tukee älykästä erikoistumista yhdistämällä uudella tavalla eri osaamisalueita.

- Hanke tukee sukupuolten välistä tasa-arvoa.
- Hanke tukee yhdenvertaisuutta.
- Hanke tukee kestävä kehityksen periaatteita.
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa.

REACT-EU ESR
63,5 milj.

Digitaalisten taitojen parantaminen

38,1 milj. €

- Parannetaan digitaalista osaamista vastauksena yhteiskunnassa nopeasti tapahtumassa olevaan digiloikkaan
- Kehitetään digitaalisia palveluita ja mm. digitaalisia oppimisympäristöjä (pl. investoinnit laitteisiin)

Yritysten ja yrittäjien **nopean muutoskyvykkyyden** edistäminen

25,4 milj. €

- Tarjotaan koulutusta, neuvontaa, ohjausta ja vertaisoppimista, joilla edistetään yritysten ja niiden henkilöstön valmiuksia, osaamista (pl. digitaidot) ja muutoskyvykkyyttä nopeasti muuttuvan toimintaympäristön hyödyntämiseksi
- Parannetaan yritysten johdon osaamista kriisitilanteiden vastuullisessa johtamisessa
- Tarjotaan keinoja niin johtajien kuin henkilöstön, yksinyrittäjien ja itsensä työllistäjien työhyvinvointiin uudenlaisissa tai epävarmoissa tilanteissa
- Tuetaan valmiuksia, joilla edistetään yritysten vihreää siirtymistä ja innovointia

REACT-EU ESR Tuensaajat Kohderyhmät

Digitaalisten taitojen parantaminen

12

- **Kohderyhmät:** työssä olevat, työttömät ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevat, opiskelijat, nuoret, maahanmuuttajat, osatyökykyiset ja muut vaikeassa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt; työllisyys-, koulutus-, sosiaali-, terveys-, kuntoutus-, kulttuuri- ja liikuntapalvelujen tarjoajat, toiminnassa mukana olevat työnantajat ja itsensä työllistäjät
- **Tuensaajat:** kunnat; työllisyys-, koulutus-, sosiaali-, kuntoutus- ja kulttuuripalvelujen tarjoajat; tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, kansalaisjärjestöt, sosiaalipartnerit ja muut toimialaan liittyvät järjestöt, säätiöt ja yritykset

Yritysten ja yrittäjien nopean muutoskyvykkyuden edistäminen

- **Kohderyhmät:** mikro- ja pk-yritysten henkilöstö ja johto, ml yrittäjät ja itsensä työllistäjät sekä irtisanomisuhanalaiset; kohderyhmälle palveluja tarjoavat tahot; erilaisten työvoima- ja yrityspalvelujen kehittäjät ja tarjoajat;
- **Tuensaajat:** yritykset, työvoima- ja yrityspalvelujen kehittäjät ja tarjoajat, kunnat, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, sosiaalipartnerit ja muut toimialaan liittyvät järjestöt ja säätiöt

Kestävää Kasvua

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

REACT-EU ESR Valintaperusteet

Digitaalisten taitojen parantaminen

- Hanke kohdistuu henkilöihin tai organisaatioihin, joiden tilanne koronapandemiasta seuranneen digiloikan vuoksi on muodostunut haasteelliseksi
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään työllisyyttä välittömästi tai välillisesti.
- Hankkeessa kehitetään uudenlaisia ratkaisuja tai tuotetaan erityistä lisäarvoa olemassa oleviin palveluihin ja/tai toimintamalleihin hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja
- Hankkeessa parannetaan osallistujien digitaalisia taitoja heidän työmarkkina-asemansa parantamiseksi ja yhteiskunnan toimintaan osallistumisensa ja hyvinvointinsa edistämiseksi
- Hanke vahvistaa kansalaistoimija- ja asiakaslähtöisiä toimintatapoja.
- Hanke edistää toimijoiden yhteistyötä
- Hanke tukee sukupuolten välistä tasa-arvoa.
- Hanke tukee yhdenvertaisuutta.
- Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita.
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa

Yritysten ja yrittäjien nopean muutoskyvykkyuden edistäminen

- Hanke kohdistuu yrityksiin ja niiden henkilöstöön, joihin koronapandemian seurauksena muuttanut toimintaympäristö on vaikuttanut haitallisesti
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään työllisyyttä välittömästi tai välillisesti.
- Hankkeessa kehitetään uudenlaisia ratkaisuja tai tuotetaan erityistä lisäarvoa olemassa oleviin toimenpiteisiin yritysten ja organisaatioiden uudistumisen ja kilpailukykyyn edistämiseksi.
- Hanke edistää toimijoiden verkottumista ja/tai erilaisia yhteistyön muotoja.
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään työhyvinvointia ja/tai työn tuottavuutta koronapandemiasta aiheutuneesta kriisistä selviytymiseksi
- Hanke tukee sukupuolten välistä tasa-arvoa
- Hanke tukee yhdenvertaisuutta
- Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa.

Tukikelpoisuus ja lainsäädäntö

Nykyinen lainsäädäntö pätee, ml. hakijoiden omarahoitusosuus:

- Kuntarahan osalta ei ole tarvetta pyrkiä etukäteen määriteltyyn tavoiteosuuteen
- Omarahoitusta edellytetään kuitenkin hankkeilta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti: Tuki ei saa kattaa hankkeesta aiheutuvien kustannusten täyttä määrää, ja tuen hakijan tulee itse (omarahoitus) osallistua hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin, jollei poikkeamiseen ole erityisiä syitä. (rahoituslaki §15)
- Hankkeiden rahoittajien tulee huolehtia siitä, että kaikkia hakijoita kohdellaan omarahoituksen osalta tasapuolisesti hakijan taustaorganisaatiosta riippumatta
- **Hankkeiden on päätyttävä viimeistään 31.8.2023**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Aikatauluarvio 2020-2021

- REACT-EU varojen indikatiivinen jako: joulukuu 2020-tammikuu 2021
- Varojenkäytön suunnittelu (TOPSU-menettely): joulukuu 2020-tammikuu 2021
- REACT-EU -asetus astuu voimaan: *tammikuu 2021*
 - Valtioneuvoston päätös ohjelmamuutoksesta
 - Ohjelmamuutoksen hyväksyminen komissiossa: helmi-maaliskuu 2021
- Hakukierrosten käynnistyminen: helmi-maaliskuu 2021
- Yritystukia koskee jatkuva haku (hakemukset tukikelpoisia 1.2.2020 alkaen)
- Valtuuksien jako alueille lisätalousarvion hyväksymisen jälkeen: *huhtikuu 2021*
 - Rahoituspäätösten tekeminen voi alkaa
- Ensimmäisten hankkeiden käynnistyminen: touko-kesäkuu 2021
- Hankkeiden on päätyttävä viimeistään 31.8.2023

Yhteenvetoa: miten valmistautua?

- REACT-EU sisältöihin ja valintaperusteisiin perehtyminen
- Resurssien suunnittelu
- Tiedottaminen hakijoille + muu viestintä
- Hakujen suunnittelu ja aikataulut/ Yritystuet: saapuneiden hakemusten arviointi
- Hankepäätösten aikataulutuksen suunnittelu

REACT-EU yritystukien näkökulmasta

Yritystukien kohdentamisesta

- ELY-keskusten yritystuet (yrityksen kehittämisavustus + mahdollisesti toimintaympäristön kehittämisavustus) keskeisin väline erityistavoitteessa 1, mutta mahdollinen myös erityistavoitteessa 2
- REACT EU:n varat tarkoitettu nopeisiin koronaelvytyksen toimiin
 - Koronaelvytyksen näkökulmasta keskeistä tukea pk-yritysten uudistumiseen liittyviä hankkeita sekä kasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä tukevia hankkeita ml. investoinnit
- REACT EU:n erityisinä painopisteenä digitalisaation hyödyntäminen pk-yritysten liiketoiminnassa sekä pk-yritysten vihreään kasvuun liittyvät toimet eli mm. pk-yritysten energiatehokkuutta parantavat investoinnit, vähähiilisten ratkaisujen kehittäminen ym.
- REACT EU:n erityistavoitteiden sisällöt mahdollistavat yritysten koronaelvytykseen liittyvien toimien tukemisen monipuolisesti investoinneista kv-valmiuksien tukemiseen
 - Kaikki ELY-keskukset ovat päivittäneet rahoitusstrategiat/linjaukset siten, että ne mahdollistavat kaikilla alueilla yritysten tukemisen monipuolisesti ml. investoinnit

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

REACT-EU yritystukien näkökulmasta

REACT EU:n käyttö yritystuissa

- Sovelletaan nykyistä yritystukilakia (9/2014) ja asetusta (716/2014)
- 800 000 euron väliaikaista tukiohjelmaa jatketaan komission puiteohjelman mahdollistamaan ajankohtaan eli 30.6.2021 saakka, asetusmuutos annetaan vielä ennen tämän vuoden loppua
 - Voidaan korvata de minimis tuki tarvittaessa kaikissa REACT EU:n hankkeissa, de minimiskiintiölle jäisi tällöin tilaa
- Käytössä jatkuva haku
 - Haku aluehallinnon asiointipalvelussa nykyisellä yrityksen kehittämisavustuslomakkeella (+ mahdollisesti toimintaympäristön kehittämisavustuslomakkeella)
 - REACT EU:n rahoitukseen voidaan tarvittaessa varojen tehokkaan käytön näkökulmasta sisällyttää myös jo ennen alkuvuotta 2021 saapuneita hakemuksia (tukikelpoisuus aika alkaa 1.2.2020), mikäli hakemukset täyttävät REACT EU:n rahoituksen kriteerit (mm. valintakriteerit)
 - Huomioitava myös dead weight

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

REACT-EU yritystukien näkökulmasta

REACT EU:n käyttö yritystuissa

- Päätöksenteko yritystukien osalta tuki2014-järjestelmässä voi käynnistyä keväällä, kun REACT-EU -varat sisältävä valtion lisätalousarvio on tullut voimaan ja varat jaettu alueille
 - Tuki2014-järjestelmän REACT muutokset osittain jo testissä
- Hankkeiden toteuttamisaika on lyhyt eli hankkeet on toteutettava 31.8.2023 mennessä (tukikelpoisuusaika päättyy 31.12.2023)
 - Edellyttää sellaisten hankkeiden valinnan, jotka voivat toteutua ko. ajassa, kun jatkoaikoja ei käytännössä voida myöntää ko. ajan jälkeen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

REACT-EU yritystukien näkökulmasta

Hallituksen esitys uudeksi yritystukilain tarkoitus antaa keväällä 2021

- Sovelletaan uuden EU-ohjelman (2021-2027) mukaisten yritystukihankkeiden rahoittamiseen ja lain voimaantulon jälkeen jätettyihin uuden EU-ohjelman mukaisiin hakemuksiin
- Astuu voimaan erillisellä voimaantuloasetuksella
 - Lain voimaantulon jälkeen nykyisen rakennerahastokauden ja REACT EU:n hakemuksia ei voi enää jättää, mutta hakemuksia voi käsitellä ja tehdä päätöksiä niin kauan kuin on tarpeen
 - Lain voimaantulon ajankohta katsotaan sen mukaan, mihin saakka REACT EU:n ja nykyisen rr-kauden yritystukihakemuksia on tarpeen jättää, jotta REACT EU:n ja nykyisen rakennerahastokauden varat saadaan käytettyä tehokkaasti ja vaikuttavasti
 - Uusi laki voi siis tarvittaessa tulla voimaan myöhemmin kuin 1.9.2021
- Lakiesitykseen saatiin 17.8.2020 mennessä 33 lausuntoa, jotka on käyty läpi ja tarvittavia muutoksia pykäliin ja perusteluihin on valmisteltu ja valmistellaan edelleen
 - Päälinjat nykyisen lain mukaiset, myös avustusmuodot nykyiset eli yrityksen kehittämisavustus ja toimintaympäristön kehittämisavustus
 - Keskeisin muutosesitys koskee yrityksen kehittämisavustuksen toimialarajausta: *ainoastaan kalatalouden, maatalouden ja metsätalouden alkutuotanto rajattaisiin pois, kun aiempi raja on koskenut koko kalatalous-, maatalous- ja metsäalaa*
 - Asetuksella, jonka valmistelu käynnistymässä, säädetään tarkemmin avustuskriteereistä, kustannuksista, tukitasosta ym.

Suomen kestävä kasvun ohjelma (RRF) - Painopistealueet ja alustava kohdennus

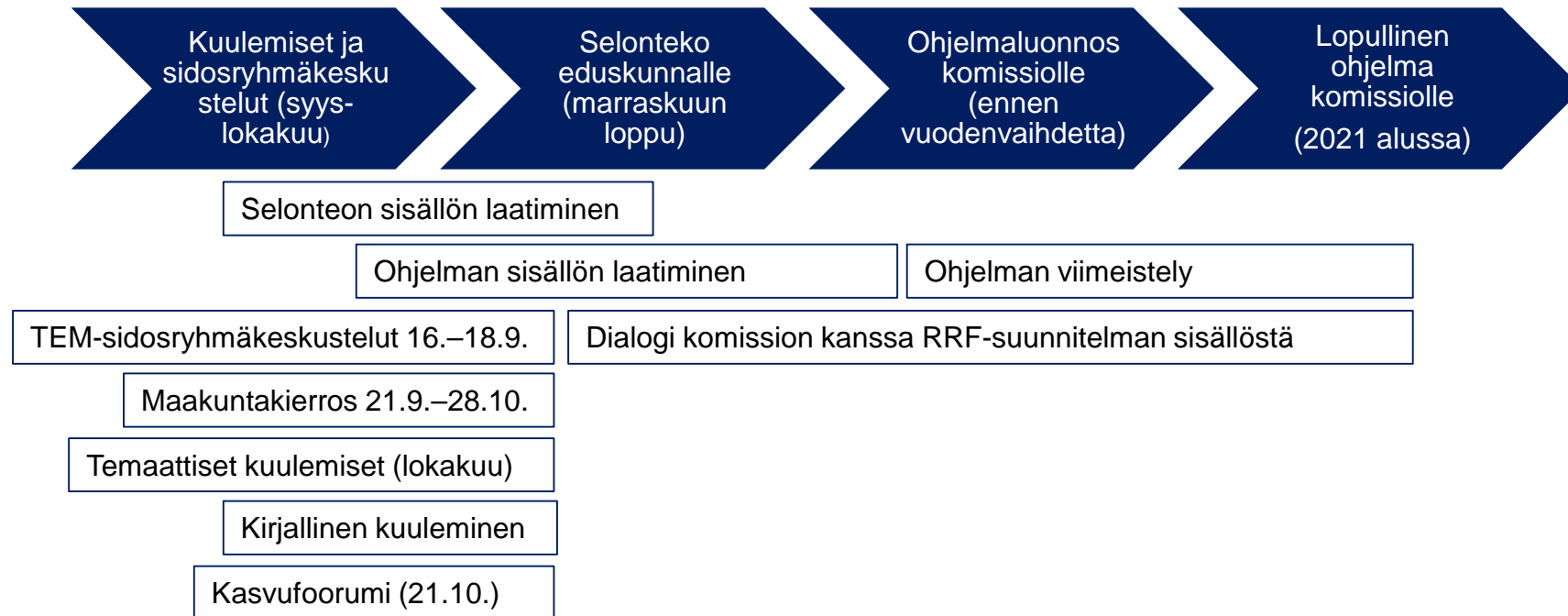
		Mrd. euroa
1.	Koulutus, tutkimus- ja innovaatio toiminnalla Suomi takaisin kestävä kasvun uralle	0,4–0,5
2.	Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta	0,9–1,2
3.	Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen	0,15–0,3
4.	Kestävä infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen	0,2–0,4
5.	Työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen	0,15–0,3
6.	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen	0,3–0,4
	Yht.	2,33*

Periaatteita Suomen kestävän kasvun ohjelman laadinnalle

- Kunkin painopisteen alla rakenteelliset uudistukset sekä niitä tukevat investointi- ja muut hankkeet muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia seuraavin kriteerein:
 - pitkän aikavälin positiiviset vaikutukset
 - kasvupotentiaalin sekä taloudellisen ja sosiaalisen kestävyyden ja koheesion lisääminen
 - vihreän siirtymän ja digitalisaation tukeminen sekä tuottavuuden parantaminen koko maassa
 - rahoituksen väliaikaisuus.
- Investointi- ja uudistuskokonaisuuden yhteydessä esitetään erittely arvioiduista kustannuksista ja selvitys investointien ja uudistusten kustannustehokkuudesta sekä suunnitelma niiden etenemisestä ja välitavoitteista.
- Ei kansallista osarahoitusta: avustukset maksetaan arvioitujen kustannusten mukaan erissä kun välitavoitteet saavutetaan. Ilmastotavoite 37 % eu-tasolla.
- RRF-välineen 10 prosentin ennakkorahoitusta hyödynnetään täysimääräisesti nopeavaikutteisten hankkeiden käynnistämiseen
- Rahoituksesta käytetään osa jo vuoden 2020 lisätalousarviossa myönnettyjen ja vuosina 2021-2023 menoja aiheuttavien, edellä mainittujen painopisteiden ja kriteerien mukaisten määrärahojen kattamiseen.

Suomen kestävä kasvun -ohjelman valmisteluajataulu

Selonteon sisällön laatiminen

Suomen RRF-painopistealueet:

1. Koulutus, tutkimus- ja innovaatiotoiminta
2. **Vihreä siirtymä**
3. Kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen
4. **Kestävä infrastruktuuri ja digitalisaatio**
5. Työmarkkinat ja työelämän kehittäminen
6. Sote-palveluiden saatavuus ja kustannusvaikuttavuus

Kunkin painopisteen alla määritellään:

- Tavoitteet, välitavoitteet ja mittarit
- Alustavia yleisellä tasolla olevia ehdotuksia uudistuksista ja investoinneista
- Miten tavoitteita tuetaan muiden elpymisvälineeseen liittyvien ohjelmien kautta
- Millä tavalla tukee horisontaalisia tavoitteita

Elpymisvälineen lisärahoitus:

- REACT-EU
- JTF
- Maaseudun kehittäminen
- RescEU
- (InvestEU)
- (Horisontti Eurooppa)

Kunkin ohjelman osalta tiivistetysti:

- Ohjelman tavoitteet sekä avustuksen myöntämiseen liittyvät kriteerit
- Suomen saanto ja mahdollinen kansallinen omarahoitus
- Mahdolliset kansalliset painopisteet ohjelman sisällä ja kuvauksia mahdollisista hankkeista

East & North
FINLAND

Itä- & Pohjois-
SUOMI

Just Transition Fund JTF

**Oikeudenmukaisen siirtymäsuunnitelman
valmistelu**

JTF – Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto

- JTF-rahoituksen keskiössä on **komission ehdotuksen mukaisesti Suomen hallituksen linjaus puolittaa turpeen poltto vuoteen 2030 mennessä, kohteena erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomi**
- Suomi pyrkii neuvottelemaan komission kanssa tuen laajentamisen myös muihin ilmastotavoitteiden vaikutuksiin, sekä tuen kohteeksi koko Suomi (pl. Uusimaa).
- Rahaston tavoitteena on **helpottaa ja hallita aluetaloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, joita päästövähennysten toteuttaminen aiheuttaa.**
- Uusi rahasto tullaan sisällyttämään omana toimintalinjanaan osaksi nyt valmistelussa olevaa ohjelmakauden 2021-2027 EAKR- ja ESR-toimenpiteet sisältävää rahoitusohjelmaa.
- Uuden rahaston **toteutus tapahtuu maakuntatasolla hanketoiminnan kautta** EAKR:n ja ESR:n tapaan, rahoittajina ELY-keskus ja Kainuun liitto.
- **JTF:n EU-osuus koko Suomeen on 424 milj. €.** Kansallinen julkinen rahoitus todennäköisesti n. 283 milj. €, jolloin kokonaisvolyymi vähintään 707 milj. €.
- Rahoituksen alueellista jakopäätöstä ei ole vielä tehty.

- **JTF edellyttää alueellisia oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmia.**

Komission ehdotus JTF:n priorisoitavista investointialoista

Lähde: Suomen maaraportti 2020

1. Puhdasta energian tuotantoa ja käyttöä tukevien innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto

- tutkimus- ja innovointitoimintaan tehtävät investoinnit, joilla edistetään edistyneen teknologian siirtoa
- teknologian ja infrastruktuurien käyttöönottoon tehtävät investoinnit, joilla edistetään kohtuuhintaista puhdasta energiaa, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa.

2. Paikallisen talouden monipuolistaminen ja sen varmistaminen, että työntekijöillä, joihin siirtymä vaikuttaa, on tarvittavaa osaamista

- pk-yrityksiin, myös startup-yrityksiin, tehtävät tuotannolliset investoinnit, jotka johtavat talouden monipuolistamiseen ja uudistamiseen;
- uusien yritysten perustamiseen tehtävät investoinnit, myös yrityshautomoiden ja konsulttipalvelujen kautta;
- työntekijöiden uudelleenkoulutus ja uusien taitojen hankkiminen.

3. Turvetuotannosta vapautuvien alueiden kasvihuonevaikutusten minimointi

- laitosalueen kunnostamiseen, maan saneeraukseen ja käyttötarkoituksen muuttamiseen tehtävät investoinnit.

JTF-tuen suuntaaminen ja sen lisäarvo

1. JTF-tuki sitoumuksen seurauksena tuleviin negatiivisiin alueellisiin sosioekonomisiin vaikutuksiin vastaamiseksi (aluenäkökulma)
2. JTF-tuen peruskriteerit:
 - Huomattavat sosioekonomiset haittavaikutukset
 - Kohdealueen heikko 'resilienssi-kyky';
3. Lisäarvo tuen keskittämisellä turvetuotannon alasajosta kärsiville alueille (riittävän tuki-intensiteetin varmistaminen)
4. Oikeudenmukaisuus: tuki köyhimmille alueille, joilla ei resursseja vastata haittavaikutuksiin.

TEM: valmistelun etenemishahmotelmia

1. 'Epävirallinen' tie

- 'liikkuva maali' (tukikelpoisuuden täsmentyminen, siirtymäsuunnitelmiin vaadittavan sisällön täsmentyminen);
- Epävirallinen jatkuva ohjeistus tiedon lisääntyessä maakuntien valmisteluryhmille;
- Pidetään tiivis valmistelutyö alueilla käynnissä;
- Kiinteä kommunikaatio TEM:n ja maakuntien välillä.

2. 'Virallinen' tie

- Virallinen ohjekirje (huolellinen valmistelu mitä voidaan sanoa ja mitä ei);
- Odotetaanko sopua maantieteellisestä kattavuudesta?;
- Ensimmäistä vaihtoehtoa hitaampi.

Valmistelusta Pasi Rantahalvari, TEM:

- 'Liikkuva maali' (tukikelpoisuuden täsmentyminen, siirtymäsuunnitelmiin vaadittavan sisällön täsmentyminen);
- Pidetään aktiivinen valmistelutyö käynnissä;
- Epävirallinen jatkuva ohjeistus tiedon lisääntyessä JTF-koordinaatiotyöryhmälle;
- Tiivis kommunikaatio TEM:n ja koordinaatioryhmän/maakuntien välillä;
- Komissio on rahoittanut konsulttikonsortion tukemaan valmistelua, työ valmistuu huhtikuussa 2021

Tammikuun 2021 loppuun mennessä;

- Alueelliset siirtymäsuunnitelmat – (A) arvio siirtymän sosioekonomista ja ympäristöllisistä haittavaikutuksista sekä vaarassa olevien työpaikkojen tunnistaminen:
 - Haittavaikutusten kohteena olevien talouden toimintojen ja teollisuusalojen tunnistaminen, muutosprosessit, työpaikkojen menetykset, uudelleen koulutuksen tarpeet, potentiaalin ja kehittymismahdollisuudet

Helmikuun 2021 loppuun mennessä:

- Alueelliset siirtymäsuunnitelmat – (B) siirtymän haasteisiin vastaaminen ja kuvaus suunnitelluista toimista:
 - Kehittämistarpeet, joilla vastataan siirtymän haasteisiin, tavoitteet ja odotettavissa olevat tulokset ('results'), suunnitellut hanketyypit sekä niiden odotettavissa olevat vaikutukset siirtymän negatiivisten vaikutusten lieventämiseksi.

Tavoitteellinen aikataulu:

- Marras-/Joulukuu: maantieteellisestä kattavuudesta sopu komission kanssa;
- Marras-/Joulukuu: maakuntien näkemykset prioriteeteista;
- Joulukuu: JTF:n päälinjaukset;
- Joulukuu – helmikuu 2021: alueellisten siirtymäsuunnitelmien valmistelu;
- Maaliskuu: YVA, ympäristöselostus ja kuuleminen;
- Maaliskuu: Turvetyöryhmän loppuraportti;
- Huhtikuu: JTF-osion viimeistely;
- Huhti-/toukokuu: Suomen JTF-esitys komissiolle;
- Touko-/Kesäkuu: komission hyväksyntä ja toimeenpanon käynnistäminen;

Komission tarjoama tuki alueellisten siirtymäsuunnitelmien valmisteluun

- **Komissio on rahoittanut konsulttikonsortion tukemaan valmistelua, työ valmistuu huhtikuussa 2021**
- **Konsultit:**
 - Carina Hedberg, KPMG
 - Kristiina Jokelainen, Smarth North Oy
 - Jukka Teräs, Norrum Oy
 - Pierre Hausemer, VVA (Bryssel)
 - Lucas Porsch, VVA (Bryssel)

Konsulttien tehtävänä on tukea alueellista valmistelua:

- Sidosryhmien osallistaminen alueilla
 - Kohdealuevierailut, alueellisia työpajoja 3-5 kpl/alue, 110 sidosryhmähaastattelua
- Raportti muutosprosessista, ml. analyysi alueellisista vaikutuksista
- Alueellisen toimintasuunnitelman laatiminen ja siihen liittyvä tiekartta vuoteen 2030

Alueellisten oikeudenmukaisten siirtymäsuunnitelmien valmistelusta vastaavat maakuntaliitot aluekehitysviranomaisina.

Kainuun viisi (5) tärkeintä tukikelpoista toimea JTF:n artikkelista 4

Kainuun liiton ja Kainuun ELY:n edustajista kootun työryhmän vastaus TEM:n kyselyyn keskeisimmistä myös Kainuun kannalta relevanteista toimista:

- **pk-yrityksiin, mukaan luettuna startup-yritykset, tehtävät tuotannolliset investoinnit, jotka johtavat talouden monipuolistamiseen ja uudistamiseen**
- **tutkimus- ja innovointitoimintaan tehtävät investoinnit, joilla edistetään edistyneen teknologian siirtoa**
- **teknologian ja infrastruktuurien käyttöönottoon tehtävät investoinnit, joilla edistetään kohtuuhintaista puhdasta energiaa, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa**
- **(d bis) kestävään paikallisliikenteeseen tehtävät investoinnit, myös paikallisen kuljetussektorin vähähiilisyystoimet**
- **työntekijöiden uudelleen koulutus ja uusien taitojen hankkiminen**

East & North
FINLAND

Itä- & Pohjois-
SUOMI

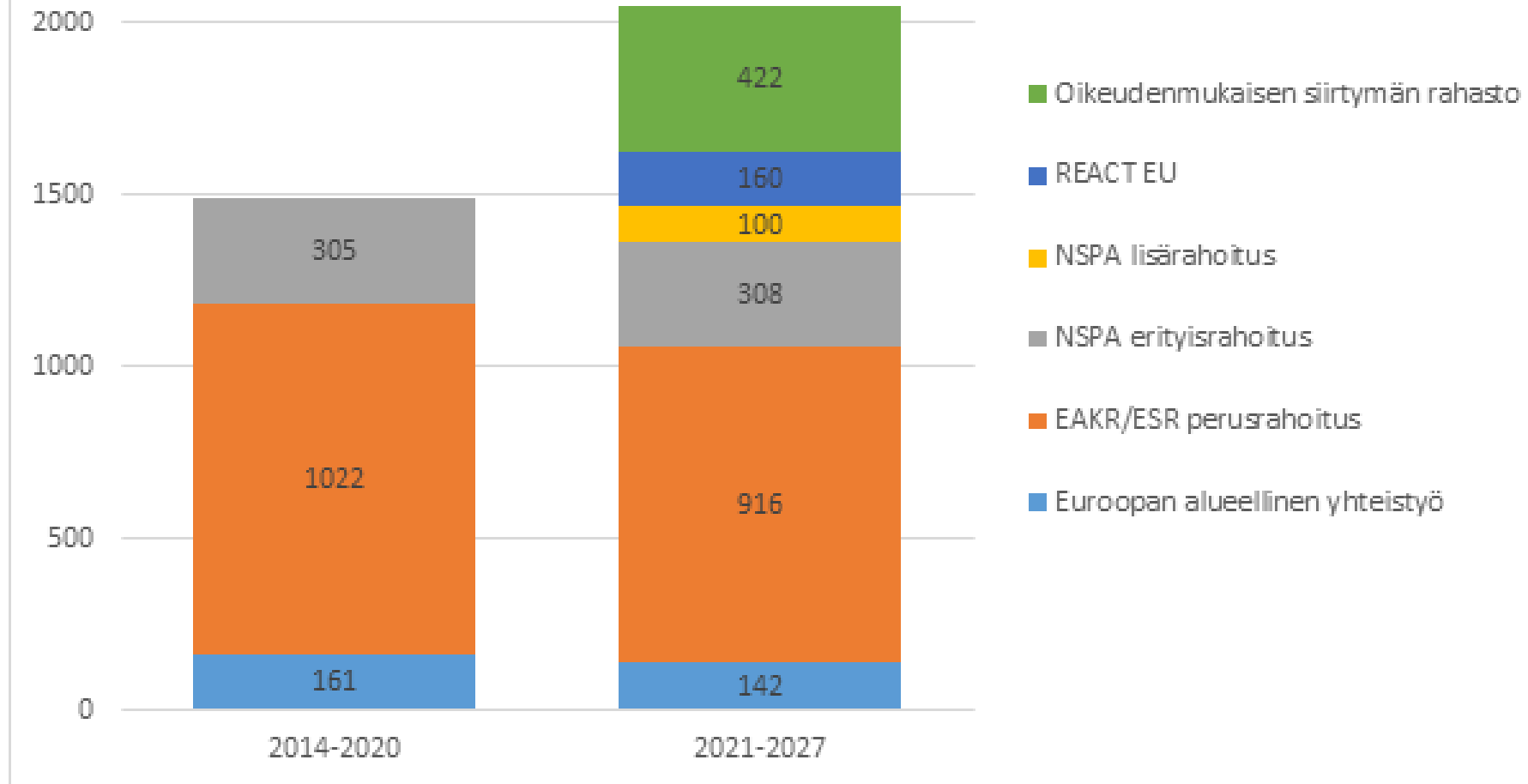
Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027

EU:n alue- ja rakennepoliittinen ohjelma

Ohjelman sisältövalmistelu

Alue ja rakennepolitiikan EU-saannot, miljoonaa euroa

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 – Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

- Kolme rahastoa
- Kokonaisrahoitus EU + kansallinen julkinen 3 mrd. euroa
- Käyntiin asteittain vuoden 2021 aikana (JTF viimeisenä)

ESR

Euroopan sosiaalirahasto

- Työllisyys
- Osaaminen
- Osallisuus
- Vähävaraisten perheiden lapset/
Ruoka-apu ?

EAKR

Euroopan aluekehitysrahasto

- TKI-toiminta ja digitalisuus
- yritysten kehittäminen ja investoinnit energiatehokkuus, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja kiertotalous
- pk-yritysten kasvuun ja investointeihin vaikuttavat liikenne- ja logistiikkainvestoinnit (vain IP-Suomi)

JTF

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto

- T&K&I – ja teknologiainvestoinnit
- Taloutta monipuolistavat Pk-yritysinvestoinnit
- Työntekijöiden uudelleen koulutus
- Laitosalueen kunnostus ja saneeraus

- EAKR-
rahoitus
yhteensä
n. 728
miljoonaa

- ESR:n
rahoitus
yhteensä
n. 514
miljoonaa

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027

Ohjelman sisältö (6. luonnos)

TL 1 Innovatiivinen Suomi (EAKR) 60-65 % EAKR varoista

- Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen
- Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyödyksi
- Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen

TL 2 Hiilineutraali Suomi (EAKR) 30 % EAKR-varoista

- Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ka kasvihuonekaasujen vähentäminen (sis. uusiutuvan energian edistämisen)
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen sekä katastrofivalmiuksien ja – palautuvuuden edistäminen
- Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

TL 3 Saavutettavampi Suomi (EAKR)– vain Itä- ja Pohjois-Suomeen, 5-10 %

- Alueellisen ja paikallisen saavutettavuuden kehittäminen

TL 4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR) 95 % ESR -varoista

- Polkuja töihin
- Uutta osaamista työelämään
- Yhdenvertaiseen osallisuuteen

TL 4b Lapset mukaan ottava Suomi (ESR) 5 % ESR-varoista

- Eväitä elämään

JTF valmistellaan osaksi rahoitusohjelmaa, todennäköisesti 2 toimintalinjaa.

Ajankohtaista ohjelmavalmistelusta 2021-2027

- Ohjelman käynnistämistä on siirretty - **ohjelma käynnistyy 1.9.2021.**
- Julkinen kuuleminen käynnistyy tammikuussa 2021. Luonnoksessa mukana EAKR ja ESR.
- Ohjelmaluonnos jätetään komission käsittelyyn alkuvuodesta 2021.
- Komissio on vihdoinkin ilmoittanut hyväksyvänsä IP-alueen liikenneinfrastruktuurit mukaan ohjelmaan.
- Laajakaistainfrastruktuurit puolestaan on jätetty 6. luonnoksesta pois TEM:n toimesta.
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston JTF:n alueellinen valmistelu konsulttien tukemana on käynnistymässä.
- Valtioneuvoston alueellista rahoitusjakopäätöstä odotetaan kuumeisesti.

Kiitos!

Paula Karppinen, aluekehityspäällikkö

Puh. +358 44 7100867

Sähköposti: paula.karppinen@kainuunliitto.fi